

Ludov

GM.1191

574972

otrzymano dn. 13/10

Sapieha, Minister Spraw Zagranicznych

Dow.17 dyw. piechoty 12/10 1.10

Komisja Ligi Narodów odniosła z pobytu w Wilnie i Kownie wrażenie bardzo dla nas niekorzystne obciążające Polskę odpowiedzialnością wobec mocerstw i Ligi Narodów za wypadki wileńskie stop Jakkolwiek pojedynczy członkowie Komisji zastrzegają się, że polityczna ocena tych wypadków przekracza ich obecną kompetencję, ograniczającą się do wytknięcia wojskowej linii demarkacyjnej, to jednak należy liczyć się z faktem narodów uważam że ekspertów sprawie zatargu polsko-litewskiego, który niewątpliwie na skutek starań litewskich będzie w całości roztrząsany przez Ligę Narodów. Zasadnicze zarzuty stawiane przez członków Komisji następujące: PRIMO: celowe pozostawienie dywizji litewsko-białoruskiej w sąsiedztwie Wilna, SECUNDO : wzbranianie się w natychmiastowych zawieszenia broni pertraktacjach z Litwą w Suwałkach po za południk Potur- ce TERTIO: wojsk bolszewickich na odcinku wileńskim, podczas kiedy KO- misja posiada raporty wojskowe angielskie francuskie i włoskie, stwierdzające, że od 27 sierpnia bolszewików tam nie było. Telegram z Kowna dnia 11 Komisja zaproponowała albo przysłanie do Grodna przedstawiciela rządu celem wyjaśnienia stanowiska Polski w aferze wileńskiej, lub też udanie się Komisji do Warszawy. Komisja przyjedzie do Suwałk jutro 13-go bm. pozostała w Kownie jeden dzień dłużej dla zobaczenia się z Woldemarem i połączenia się z kapitanem włoskim Wergero przybywającym z Wilna. Przyjazd Woldemara niekorzystny wobec bardzo dobrych jego stosunków z pułkownikiem Chartigny. Mamy uzasadnione przekonanie, że przyjazd Komisji do Warszawy byłby korzystniejszy dla nas, a nawet konieczny i proszę zdecydować w tym sensie i przygotować obszerny materiał dla zbitcia podejrzeń. Czekamy natychmiastowej odpowiedzi do Suwałk co do przyjazdu Komisji do Warszawy. Litwini werbują ochotników i ~~xxx~~ wzmacniają ~~xxx~~ wojsko i przygotowują odwet na Wilno. Wszędzie na terytorjach litewskich ludność polska prześladowana, w samym Kownie cywili internowani traktowani na równi z jencami wojennymi. Nie mogąc oficjalnie prosiłszy prywatnie szefa Komisji Ligę interwenjować u rządu litewskiego przez misję francuską ~~xxxxxx~~ która wraz z innymi misjami zagranicznymi 12 przybyła do Kowna.

PIŁSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

ACZELNE DOWODZĄCO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA
L. Dz. 574972 dnia 22/10 1920r.
oficjal. Wydział

Pułk. SIKORSKI i GWIAZDOWSKI

PIŁSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES

PIŁSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES

342

W sprawie Wilna

KS
515072

Zamoyski Paryż 11/10

Zajęcie Wilna przez dywizję Żeligowskiego zrobiło najgorsze wrażenie. Uważają tu, że da to możliwość Lloyd Georgeowi wzięcia odwetu za poniesioną poprzednio porażkę w sprawie Polski. Najściślej poufnie dowiaduję się z poważnego źródła, że rząd angielski będzie bader energicznie nie reagował, przewidując nawet możliwość odwołania swego posła. Ten fakt postawiłby pozostałych aliantów w tak trudne położenie, że prawdopodobnie też swoich posłów będą musieli odwołać.

Ciechanowski Londyn 11/10

Dziś ustnie zakomunikowałem treść F.O. wiadomość o wzięciu Wilna. Wywołała podniecenie informacja o samowoli grupy generała Żeligowskiego przyjęta sceptycznie. Wyjaśniałem sytuację łagodząco wskazując na nastrój opinii polskiej. Fakt pochodzenia żołnierzy z tych okolic oburzenie w Polsce z powodu ucisku Polaków w Wilnie i decyzji Komisji Ligi Nar. Wyrażono mi zdanie, że o ile tak jest rząd musi nie dwuznacznie, energicznie poczynić kroki do opanowania i ukarania winnych. Wskazywano mi, że wobec oświadczeń dwukrotnych rządu polskiego Rumboldowi, o ile rząd nie opanuje sytuacji będzie uważane za niedotrzymanie oświadczeń i wywoła konsekwencje. Wskazano konieczność bym podał notę informacyjną o zajściu. Sytuacja naprężona. Konieczne mi są śpieszne wiadomości jak rząd reaguje.

ROZKŁAD DOWODZĄCY WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. Dz. 515072 dnia 22/X 1920 r.
seks. Wydział

38
PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

43
PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York